

PALI palveluliikenteen järjestäminen Kuopiossa 1.1.2024 alkaen

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 170
2912/08.00.00/2024

Valmistelijat / lisätiedot:

kaupunkisuunnittelujohtaja Ilkka Laine, puh. 0447185401
joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi, puh. 0447185145
joukkoliikenneinsinööri Kim Venesjärvi, puh. 0447185038
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus päättää:

- ottaa vastatakseen PALI palveluliikenteen 1.1.2024 alkaen ja integroi sen osaksi joukkoliikenne- ja henkilökuljetusyksikön palveluita.
- todeta, että PALI-liikenteen vaatima 1,3 milj. € lisämääräraha käsitellään osana talousarviomuutosten kokonaisuutta.
- että PALI-liikenteen supistamistoimenpiteet käynnistetään välittömästi siten, että PALI-bussi liikennöi kullakin toiminta-alueella vain yhtenä päivänä viikossa.
- että Nilsin PALI-liikenteen hankinta käynnistetään välittömästi siten, että PALI-liikennettä ajetaan vain yhtenä päivänä viikossa.

Päätös

Merkitään, että joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi ja joukkoliikenneinsinööri Kim Venesjärvi olivat läsnä pykälässä vastaamassa kysymyksiin ja he poistuivat kokouksesta ennen pykälän päätöskäsittelyä.

Kaupunginjohtaja muutti päätösehdotustaan siten, että kohdat 1, 2 ja 4 pysyvät ennallaan ja että kohta kolme päätetään siten, että PALI-liikenteen supistamistoimenpiteet ja uuden kilpailutuksen valmistelu käynnistetään välittömästi ja asia tuodaan sen jälkeen erikseen päätettäväksi.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan muutetun päätösehdotuksen.

Liitteet

2912/2024 PALI palveluliikenteen järjestäminen 1.1.2024 vaikutustenanarviointi

Kaupunkirakennelautakunta 15.05.2024 § 84

Valmistelijat / lisätiedot:

kaupunkisuunnittelujohtaja Ilkka Laine, puh. 0447185401
joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi, puh. 0447185145
joukkoliikenneinsinööri Kim Venesjärvi, puh. 0447185038
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupungininsinööri Ismo Heikkinen

Kuopion kaupunki päättää ottaa vastatakseen PALI palveluliikenteen 1.1.2024 alkaen ja se integroidaan osaksi joukkoliikenne- ja henkilökuljetusyksikön palveluita. Palveluliikenne tullaan järjestämään seuraavilla periaatteilla:

1) Kaupunkirakennelautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle vuoden 2024 lisätalousarviossa 1,3 miljoonan euron lisämäärärahan PALI-liikenteen hoitamiseksi. Vuoden 2025 talousarviossa varataan 1,2 miljoonan euron suuruinen määräraha PALI-liikenteen hoitamiseen.

2) PALI-liikenteen supistamistoimenpiteet käynnistetään välittömästi siten, että PALI-bussi liikennöi kullakin toiminta-alueella vain yhtenä päivänä viikossa.

3) Nilsiä PALI-liikenteen hankinta käynnistetään välittömästi siten, että PALI-liikennettä ajetaan vain yhtenä päivänä viikossa

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakuntaa on asiasta informoitu 25.4.2024 kokouksessa.

Päätös

Merkitään, että joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi ja joukkoliikenneinsinööri Kim Venesjärvi liittyivät kokoukseen tämän asian käsittelyn ajaksi.

Iris Asikainen Pekka Pollarin, Sirpa Kulinin, Tapio Tolppasen ja Hanna Hytösen kannattamina esitti, että palveluliikenne järjestetään reiteillä kaksi kertaa viikossa (esityksen kohdat 2 ja 3). Lautakunta yksimielisesti hyväksyi Iris Asikaisen tekemän esityksen.

Selostus

TAUSTAA

Matkojen yhdistelykeskus - MYK

Pohjois-Savon matkojenyhdistelykeskus (MYK) on perustettu vammaispalvelujen kehittämishankkeena vuonna 1998. MYK on keskittynyt kuntien henkilökuljetuksiin vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisesti korvattavien kuljetusten osalta. MYK välittää myös vanhusten päivätoiminnan matkoja ja opetustoimen poikkeuskuljetuksia (esim. loukkaantumiset). MYK yhdistää matkoja seuraaviin kilpailutettuihin liikenteisiin: avoimeen palveluliikenteeseen (PALI), invataksivarusteisiin päiväautoihin ja sopimusautoihin. MYK:n kautta myös kuka tahansa voi tilata palveluliikenteen PALI-auton.

Ensimmäiset 15 vuotta MYK:n toimintaa on pyörittänyt sosiaali- ja terveyskeskus, jonka jälkeen palvelualueudistuksen päätöksen mukaisesti toimintaa on pyörittänyt kaupunkiympäristön palvelualueen joukkoliikenneyksikkö.

Kuopion kaupunki on hyväksynyt kokouksissaan (8047/00.01.00/2017) Kuopion kh 224 § 18.12.2017 ja Kuopion kv 3 § 12.2.2018 Pohjois-Savon Matkojenyhdistelykeskuksen toiminnan siirtämisen IS-Hankinta Oy:lle 1.3.2018 alkaen. Liiketoimintasiirron myötä kunnat saavat IS-Hankinta Oy:n kautta henkilökuljetusten kilpailutuksen, sopimushallinnan ja kuljetusten operatiiviseen järjestämiseen liittyvät palvelut yhtenä kokonaisuutena. Hankinta- ja henkilöliikenteen palveluja tuottava IS-Hankinta Oy on tunnettu syksystä 2018 alkaen Sansia Oy: nimellä.

Sansia Oy:n ja Kuopion kaupungin välinen sopimus MYK:n toiminnasta on siirtynyt 1.1.2024 Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle kh 20.6.2024 § 199 sopimusliitteen mukaisesti.

Vuonna 2023 MYK:n kautta välitetyistä kyydeistä PALI-palveluliikenteeseen oli Hyvinvointialueen asiakkaita 26,7 %.

PALI-palveluliikennehankinta 1.7.2017 alkaen

Kuopion seudun palveluliikenteet on kilpailutettu keväällä 2017. IS-Hankinta Oy on tehnyt hankintapäätöksen 10.4.2017.

- PALI 1 – Keskustan PALI, Savonlinja Oy
- PALI 2 – Männistön PALI, Savonlinja Oy
- PALI 3 – Päivärannan PALI, Savonlinja Oy
- PALI 4 – Petosen PALI, Savonlinja Oy
- PALI 5 – Neulamäen PALI, Kuopion Tila-Auto Oy
- PALI Nilsia, E Ahonen Ky

Palveluliikenteiden sopimukset ovat olleet toistaiseksi voimassa olevia 1.7.2017 alkaen. Sopimusten irtisanomisaika on kuusi kuukautta.

Liikennöitsijä E Ahonen Ky on irtisanonut Nilsian PALI -sopimuksen 12.8.2023. Liikenne on hankittu suoranhankintana 12.2.2024 alkaen samalta yrittäjältä kevätkauden loppuun 31.5.2024 saakka. Nilsian PALI:n uudelleen hankinta tulisi käynnistää välittömästi palvelun jatkumisen varmistamiseksi.

PALI-liikenne 1.1.2018 alkaen

PALI palveluliikenne siirtyi Kuopion kaupungin Kaupunkiympäristön palvelualueen henkilökuljetusyksiköstä Perusturvan palvelualueen alaiselle vammaispalvelu-yksikölle hoidettavaksi. 15.9.2018 päivättyssä sopimuksessa on sovittu Kuopion kaupungin perusturvan palvelualueen vammaispalveluyksikön ja kaupunkiympäristön palvelualueen suunnittelupalveluiden joukkoliikenne- ja henkilökuljetusyksikön kesken avoimen joukkoliikenteen ostamasta palvelusta perusturvan palvelualueen palveluliikenteestä sekä palvelusta syntyvien kustannusten ja lipputulojen jakaantumista. Sopimusta ei ole irtisanottu eikä siirretty Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle.

Tehtävien ja kustannusten jaossa sekä laskutuksessa on noudatettu seuraavia periaatteita:

- Palveluliikenteeseen kuuluvat toimistotehtävät hoitaa IS- Hankinta Oy, nykyinen Sansia Oy.
- Palveluliikenteen kustannuksista vastaa perusturvan palvelualueen vammaispalveluyksikkö kokonaisuudessaan.
- Joukkoliikenneyksikkö ostaa perusturvan palvelualueen vammaispalveluyksikön palveluliikenteestä kaikille avointa joukkoliikennettä palveluliikenteestä kertyviä lipputuloja vastaavalla summalla

PALI-liikenne 1.1.2023 alkaen

Kuopion kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ja perusturvan palvelualueentoiminnot siirtyivät kokonaisuudessaan Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle ja PALI-liikenne tämän kokonaisuuden mukana. Hyvinvointialue on hoitanut PALI-palveluliikenteestä aiheutuvat liikennöintikustannukset sekä matkojen yhdistelykeskuksesta aiheutuneet kustannukset 1.1.2023 alkaen.

HVA:lle siirtyviä sopimuksia päätöksessä on kirjattu Kuopion kh 28.2.2022 §59 ja 20.6.2024 § 199 Muu palvelusopimus - Kuopion kaupungin järjestämismääräyksellä olevien perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueiden kuljetuksista seuraavasti. Sopimuksella sovitaan yhteistyöstä perusturvan- ja terveydenhuollon palvelualueen kuljetuspalveluissa ja niiden käytännön järjestelyistä kaupungin ja IS-Hankinnan (nyk. Sansia Oy) välillä. Matkojen yhdistelypalvelujen tuottaminen käsittää taksiliikenteen ja palveluliikenteen. Kuopion ja Siilinjärven palveluliikenteiden kilpailutus (sis. myös Nilsiä alueet). 1.7.2017 voimassa toistaiseksi. Sopimus siirtyy osittain.

PALI-liikenne 1.1.2024 alkaen

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja Kuopion kaupungin välisten neuvottelujen tuloksena PALI palveluliikenne palautuisi Kuopion kaupungin hoidettavaksi takautuvasti 1.1.2024 alkaen. Hyvinvointialue kieltäytyy järjestämästä PALI-liikennettä.

Palveluliikenteen vuosikustannuksia ei ole huomioitu tämän vuoden 2024 talousarviossa. Henkilö- ja joukkoliikenteen talousarvioon esitetään lisämäärärahaa PALI-palveluliikenne kokonaisuuden hoitamiseksi.

Palveluliikenteen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset ovat yhteensä n. 1,3 miljoonaa euroa vuodessa. Kustannuksia tulee aiheutumaan matkojen välittämisestä ja yhdistelystä ja palveluliikenteen liikennöintikorvauksista sekä muista liikenteen hoitamisen liittyvistä kustannuksista. Palveluliikennettä tulee jatkossa kehittää, tehostaa sekä mahdollisia päällekkäisyyksiä purkaa ja integroida osaksi Vilkku-joukkoliikennettä. Palveluliikenteen osalta tulee laatia mahdolliset uudet yhteistoimintasopimukset eri toimijoiden kesken, jotka pystyvät hyödyntämään uudelleen organisoitua PALI-liikennettä.

Kustannusvaikutukset Kuopion kaupungin joukkoliikenne ja henkilökuljetusyksikölle

- Liikennöintikustannukset 800 000 € /vuosi
- Matkojen yhdistämispalvelut PALI liikenteeseen 500 000 € / vuosi

Palveluliikenne on tarkoitus kilpailuttaa uudelleen lähitulevaisuudessa. Uusi kilpailutettu palveluliikenne voisi alkaa aikaisintaan vuonna 2026 syksyllä. Tällä hetkellä uuden ja etenkin sähköisen pikkubussikaluston saatavuudessa on haasteita. Toimitusajat ovat 12-18 kuukautta, jopa enemmän. Huolellisella valmistelulla ja riittävän ajoissa, varmistetaan potentiaalisten tarjoajien osallistuminen tarjouskilpailuun ja mahdollistaa alkavaan uuteen liikenteeseen päästötöntä kalustoa.

Vaikutusten arviointi

Palveluliikenteellä on merkittävä sosiaalinen vaikutus etenkin ikäihmisten kohtaamisissa, liikkumisessa päivittäisten palveluiden saavutettamisessa ja kotona asumisen edistämiseksi. Palveluliikenne on korkasti subventoitua liikennettä, jonka taloudelliset vaikutukset ovat merkittäviä kuntataloudelle. Palveluliikenne mahdollistaa pienempien yritysten osallistumisen julkisiin hankintoihin.